

SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Pe când eram o operă
de artă

Traducere din franceză de
MARIEVA IONESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor
GEORGETA-ANCA IONESCU
Coperta
ANGELA ROTARU

ERIC-EMMANUEL SCHMITT
LORSQUE J'ÉTAIS UNE ŒUVRE D'ART

© Editions Albin Michel S.A. – Paris, 2002

Tous droits réservés.

Published by arrangement with Literary Agencies „Agence de l'Est“
and „Simona Kessler Literary Agency“.

© HUMANITAS FICTION, 2011, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHMITT, ERIC-EMMANUEL

Pe când eram o operă de artă / Eric-Emmanuel Schmitt;
trad.: Marieva Ionescu. – București: Humanitas Fiction, 2011
ISBN 978-973-689-439-8

I. Ionescu, Marieva (trad.)

821.133.1-31=135.1

Mi-am ratat întotdeauna sinuciderile.

Ca să fiu mai exact, am ratat întotdeauna totul: și viața, și sinuciderile.

Ceea ce e dureros în cazul meu e că-mi dau seama de asta. Există o mulțime de oameni ca mine pe lume, fără forță, inteligență, frumusețe sau noroc, dar din nefericire, spre deosebire de ei, eu sunt conștient de asta. N-am primit nici unul dintre aceste daruri, în afară de luciditate.

Să-mi ratez viața, mai treacă-meargă... dar să-mi ratez și sinuciderile! Mi-e rușine cu mine. Incapabil să intru-n viață și împiedicat să ies din ea, îmi sunt mie însumi inutil, nu-mi datorez nimic. Așa că a sosit timpul să-mi impun puțin voința în fața destinului. Viața am primit-o ca atare; dar moartea, moartea o să mi-o ofer singur!

Cam asta îmi spuneam în dimineața aceea, privind prăpastia care se deschidea la picioarele mele. Cât vedeam cu ochii, numai râpe, crevase, stânci ascuțite împungând arbuștii și, mai jos, o vâltoare de ape imensă, furioasă, haotică, o provocare adusă imobilității. Luându-mi viața, aveam să capăt un dram de stimă pentru mine însumi. Până atunci, existența nu-mi dăruise nimic:

fusesem conceput din neglijență, fusesem născut prin expulzare, crescusem conform unei programări genetice, pe scurt, mă suportasem destul. Aveam douăzeci de ani, pe care, de asemenea, îi suportasem. De trei ori încercasem să preiau controlul și tot de trei ori obiectele mă trădaseră: funia de care voiam să mă spânzur se rupsesse sub greutatea mea, somniferele se dovediseră a fi pilule placebo, iar prelata unui camion îmi amortizase căderea de la etajul cinci. Dar aici puteam să mă desfășor în voie, din a patra încercare aveam să reușesc.

Faleza Palomba Sol era cunoscută pentru sinucideri. Ascuțită, abruptă, înălțându-se o sută nouăzeci și nouă de metri deasupra valurilor zbuciumate, le oferea trupurilor care se aruncau de pe marginea ei cel puțin trei ocazii să devină cadavre: fie se înfigeau în țăncuri, fie se spărgeau în mii de bucățele printre recife, fie mureau din cauza șocului la contactul cu apa, o moarte prin înec fără nici o durere. De secole, era un loc unde n-aveai cum să ratezi. Venisem deci și eu, foarte încrezător.

Înainte să mă arunc, am tras adânc aer în piept.

Sinuciderea e ca parașutismul, primul salt e cel mai bun. Prin repetare, emoțiile se atenuează, recidiva blazează. În dimineața aceea, nici măcar nu-mi mai era frică. Era o vreme perfectă. Cer senin, vânt puternic. Vidul mă atrăgea ca două brațe deschise. Întinsă sub mine, marea își lingea buzele de spumă așteptându-mă.

În curând aveam să mă arunc.

Cum de eram așa de calm? De ce să mă prefac dezgustat, când de data asta totul avea să fie bine? Puțin

nerv! Puțină acțiune! Violență! Teroare! Măcar ultimul meu sentiment să fie un sentiment adevărat!

Inutil. Eram la fel de indiferent, continuând în același timp să-mi reproșez indiferența. Apoi mi-am reproșat reproșul. Oare nu muream tocmai ca să termin odată cu reproșurile? De ce să dau, în ultimul moment, valoare acestei vieți pe care o părăseam tocmai pentru că n-avea nici o valoare?

În curând aveam să mă arunc.

Mi-am acordat câteva secunde ca să mă bucur de această certitudine: aveam să termin cu totul.

M-am gândit cât de ușor era, ce simplitate grațioasă aveau ultimele secunde din viața mea. Dansul acela. Mi-am luat puțin avânt din călcâie și...

— Dați-mi douăzeci și patru de ore!

O voce de bărbat, groasă, puternică, s-a auzit dintr-odată de nicăieri. Întâi am crezut că mi se pare.

— Ați auzit bine, dați-mi douăzeci și patru de ore. Atât. După părerea mea, îmi vor fi de ajuns.

Bărbatul îmbrăcat în alb, așezat pe un scăunel pliant, picior peste picior, sprijinindu-și degetele pline de inele pe măciulia unui baston din fildeș, mă privea din cap până-n picioare, ca pe un obiect.

— Firește, va trebui să-mi pun la contribuție imaginația, dar... nu-i așa...

Și-a încheiat cugetarea cu un mic hohot de râs, zdruncinat, ca un acces de tuse seacă. Mustața subțire i s-a ridicat, dând la iveală dinții, care au strălucit colorat în soare.

M-am apropiat.

Pe smalțul caninilor și incisivilor erau montate mici pietre prețioase.

Când am ajuns la doi metri de el, ca și când s-ar fi temut să nu i le fur, și-a stăpânit zâmbetul.

M-am oprit. Scena era complet lipsită de sens. Nu mai știam de ce mă întrerupsesem, nici măcar nu pricepusem ce-a zis, fusesem deranjat. I-am spus și lui asta, brutal:

— Lăsați-mă în pace. Tocmai mă sinucid.

— Da, da... am observat... de-asta vă și propuneam să așteptați douăzeci și patru de ore.

— Nu.

— Dar douăzeci și patru de ore nu sunt mare lucru...

— Nu.

— Ce mai înseamnă douăzeci și patru de ore, când ți-ai ratat deja întreaga viață?

— Nu! Nu! Și iar nu!

Urlasem, de necaz. A tăcut și a-ntors capul, ca și cum l-ar fi jignit violența tonului meu, ca și cum aș fi comis o nedreptate. Se îmbufnase.

Am ridicat din umeri și m-am întors pe marginea fa-lezei. Doar n-aveam să-mi ratez moartea din cauza unui cretin care-și împopoțonase dinții cu pietre prețioase!

Am tras zdravăn aer în piept, ca să-mi recapăt calmul. Dedesubt, marea mi s-a părut și mai îndepărtată, sălbaticile valuri care se izbeau de stânci, și mai furioase, recifele, și mai ascuțite, iar colții stâncilor, și mai deși. Vântul devenea o lamentație care-mi agasa urechile, o lamentație de om învins.

Tot acolo era tipul?

Ia gata! Ce-mi păsa mie de el? Îndeplineam cel mai important și mai demn act din toată existența mea. Nimic nu trebuia să-mi distragă atenția.

Da, dar tot acolo era tipul?

Am aruncat o privire în spate: se prefăcea, conștiincios, că nu vrea să deranjeze, cu gândurile aiurea, așezat, prea elegant, prea calm, ca și când ar fi ascultat un concert de duminică după-masa în foisorul din parcul Florida.

M-am hotărât să-l ignor și să mă concentrez din nou la săritură.

Totuși, simțeam o apăsare în ceafă. Mă privea, da; cum își dădea seama că nu-l mai am în câmpul vizual, mă și fixa cu privirea, eram sigur, mă simțeam ars, ținut de acei doi ochi negri din spatele meu, care nu-mi dădeau pace. Nu mai eram nici singur, nici liniștit.

M-am întors spre el exasperat:

— Tocmai mă sinucid, nu mă dau în spectacol!

— Urmăream păsările.

— Nu-i adevărat. Cum mă-ntorc cu spatele, simt că mă priviți.

— Vi se pare.

— Plecați de-aici!

— De ce?

— Incredibil! N-aveți altă treabă?

S-a uitat la ceas, nonșalant.

— Nu, nu iau prânzul decât peste două ore.

— Plecați de-aici!

— Dar oricine are dreptul să stea pe faleză.

— Plecați, că vă sparg fața!